

Broj 5.

VELJAČA 1921.

Godina II.

PISMA MLADIĆU NA RASKRŠĆU.

Pismo 6.
ISUS — BOG.
(Svršetak.*)

**UREDNIŠTVO „ŽIVOTA“
ZAGREB 1/147**

Evangeliste su pisali istinu.

Predmet, o kojem ti pišem, mladiću moj, vrlo je zamašan, pa ti svetujem, da ponovno pročitaš prvi dio ovoga šestoga pisma (ŽIVOT II., br. 2.).

Evangeliste su nas na dva načina mogli prevariti. Ili su sami pali u zabludu ili su htjeli varati.

A'i promisli samo tko je napisao evangelije pak će ti biti jasno, da ovi pisci nijesu pali u zabludu. Kad novinar piše o kakvom događaju, može se lako prevariti, jer tko zna preko koliko je ustiju ili preko koliko novina prešla ta vijest, dok je došla do njega. Ali evangeliste, kad donose riječi Isusove, sami ih čuše, kad pripovijedaju djela Isusova, sami ih vidješe. Evangeliste su o čevici, koje je Isus odmah na početku svog javnog života sa sobom ozeo, pa su ga oni pratili neprestano tri godine i s njim uskrsnim razgovarali i blagovali.

Jesu li nas htjeli prevariti? Kad dužnik na sudu tvrdi, da je vjerovniku platio svoj dug, sudac može pomisliti, da dužnik laže, e da dug ne plati. Evangeliste su pred Židovima govorili o čudesima Isusovim, tvrdili su da je on, premda je bio od njih pogubljen, uskrsnuo iz groba, a ove tvrdnje i napisaoše.

*) ŽIVOT II., br. 2.

Koje koristi su sad imali od svog svjedočanstva? Bičovanje, zatvor i napokon smrt. — Pak kome govore i pišu o djelima Isusovim? Istim onim ljudima, koji su također bili svjedoci Isusovih djela, žiteljima Palestine, gdje je Isus razvio svoje djelovanje. Svjedoče o Isusu onim farizejima i ostalim židovima, koji ih kao svjedoci Isusova života mogahu natjerati u laž. Farizeji, mjesto da ih tjeraju u laž, samo im pod prijetnjom tamnice naređuju, da dalje ne govore o Isusu.

Uostalom iz samih knjiga njihovih izbija iskrenost i istina njihovih riječi. Oni pišu tako naivno, uprav pučki, spominju tolika poznata imena osoba, mjesia, događaja, da bi se onaj koji bi htio pripovijedati priču pod istinu, čuvao da sve to ne spomene, e da ne bude lako natjeran u laž. Sama prostodušnost svjedoči o njihovoj iskrenosti. Kad je naime govora o njima samim, otvoreno pripovijedaju svoje slabobe, kako su bili kukavice, kako ih je Isus karao, da su tvrdu srca. Matej tvrdi o sebi, da je bio ono, što je bila najveća sramota kod židova. Neprijatelji apostola, n. pr. Josip Flavije, priznaje da su apostoli bili poštene te nijesu bili kadri da varaju svijet. Uostalom da su evanđeliste u svojim knjigama učili neku nauku ne tako uzvišenu, da je ono po sebi svjedočanstvo svog božanskog podrijetla, moglo bi se u pomanjkanju gornjih dokaza pomisliti, da su oni auktori te nauke, ali nauka Isusova izmisliti se ne da. Onaj, koji bi je izmislio, bio bi velik kao i njezin auktor. Dobro veli Parker: Tko bi se htio proslaviti kao Newton, morao bi da ima genij Newtonov.

Sad reci sanu, mladiću, može li se evanđelje naše uvrstiti, među narodne pjesme o Kraljeviću Marku ili među priče o Heraklu, Teseju ili o postanku rimskih i grčkih bogova, i njihovom životu na Olimpu.

Iz evanđeoskog pripovijedanja možemo li zaključiti da je Isus Bog?

Sad kad si se, mladiću moj, uvjerio da ova knjiga evanđelja sadržaje zgojnu istinu, da je sve bilo onako, kako tu piše, otvorimo je pak vidimo, možemo li u Isusu prepoznati Boga, Stvoritelja neba i zemlje.

Na svakom mjestu, gdje Isus govori o sebi i o svom porijeklu otvoreno, bez okolišanja veli, da je On Bog, to kaže učenicima, to veli svojim neprijateljima. Uza svu sablazan židova oprašta grijeha (Luka 5, 20—25.), zapovijeda da se krsti i u njegovo ime (Mat. 28, 19.); pred smrt, kad je uapšen bio, na direktni upit Velikog Svećenika odgovara jesno i ta izjava je služila kao optužnica pred sudom Pilatovim, (Mat. 26, Markl 14, Iv. 19.); tu izjavu potvrđuje pred Pilatom. Zato mu i farizeji na Golgoti porugljivo dovikuju, neka na križu dokaže svoje božanstvo.

Sad je pitanje, je li Isus tvrdio o sebi istinu. — U dokaz istinitosti svojih riječi on se pozivlje na uzvišenu svoju nauku, na proročanstva i čudesa.

Mi ćemo ovdje ukratko obraditi treći dokaz za božanstvo Isusovo — čudesa. Najprije treba da znaš šta je čudo. To je vanjski događaj, koji posve nadmašuje prirodne sile. Kako ni jedan čovjek ne može samom voljom obustaviti tijek prirodnih sila*), ako naiđeš na čudo, prisiljen si zaključiti da ga je učinio onaj kojemu su podložne prirodne sile te ih zato može prigodimice suspendirati kao no gospodar. Čudo je po tom, ako se mrtvacu vrati kolanje krvi pa on ustane sa ležaja, izađe iz groba i govori, ide, jede: riječ u jednu živu; dok nije čudo ako se liječnik posluži prirodnim zakonima, da terapijom ozdravi bolesnika.

Od čudesa spomenut ću ti uskrsnuće Lazarovo (Iv. 11.). Lazar je već četiri dana u grobu, već je zaudarao; dolazi Isus, otvara se grob, a na njegovu zapovijed Lazar izlazi iz groba. Događaj se zbija obdan na očigled naroda tako jednostavno, da je potresao sve gledaoce, a farizeji, kako izričito napominje sv. Ivan, nakon ovog potresnog događaja odlučise tog dana da Isusa prije ili poslije maknu s puta, „jer mnogi u njega vjerovahu.“ U cijelom ponašanju Isusovu nema traga, s kojega bi ga neprijatelji mogli optužiti zbog varke. — Gubavac kleči pred Isusom i moli: Gospodine ozdravi me! Hoću, odgovara Isus i pruži mi ruku da ustane, kraste opadnu, rane se zacijele, a bolesnik ne prepoznaje više svoje jedro zdravo tijelo (Mat. 8.). — Isus spava u ladici: digno se oluja, da će se ladica izvrnuti. Isus se probudi, pruži ruku nad jezero, a oluja utihne kao da je nije ni bilo, tako da mu Petar pade pred noge kao pred Bogom svojim (Mat. 8.). Isus dakle dokazuje svoju božansku moć toliko na ljudima koliko na prirodi. — Na koncu pruža i posljednji dokaz o svom božanstvu, kako sam veli, pri svojem uskrsnuću, kad dokazuje da ga uzalud nastoje maknuti s puta smrću, jer je živ i poslije smrti. Svoje vlastito mrtvo tijelo može da oživi. Tu moć nitko još nije pokazao niti se može zamisliti da će itko pokazati. Može liječnik pokazati svoju vještinu na drugima pak i na svojem tijelu, ali i kad bi mogao liječnik uskrisiti mrtvaca, ako on isti umre, trebalo bi da ga drugi uskrisi, jer on je sam posve nemoćan, on kao čovjek ne opstoji, a kad ne opstoji, ne može ni djelovati.

Da vidimo dakle, možemo li mi biti sigurni, da je Isus uskrsnuo iz groba. Evangelista to tvrde i za ovu tvrdnju idu u smrt. Jesu li se oni prevarili? Odmah ti, moj mladiću, upada u oči da Isusovo uskrsnuće svjedoče ljudi, koji mu prisustvovaše muci, smrti, pokopu, a poslije se s Isusom razgovarahu. Nijesu

*) Hipnotizator koji svojom samom voljom upliva na drugu osobu, djeluje po prirodnim silama, a ne mimo njih. Nijedan hipnotizator n. pr. nije uskrisio mrtvaca.

to ljudi, koji pripovijedaju po čuvenju. Sa svim tim ispitajmo mi sami stvar:

Isus je doista umro. — Predstavi sebi cijegu tragediju od Pilatova sudišta do Golgote pak ćeš odmah sam morati potvrditi, da sva muka, osobito gubitak krvi bješe dostatno da čovjeka usmrti. Židovski povjesničar Josip opisujuć propinjanje tvrdi, da je samo propinjanje dostatno da čovjek umre, a kamo li sve prethodne muke i gubitak krvi, što je kod Isusa bilo. Zato Isusu nijesu prebili koljena oni, koji se moradoše osvjedočiti o smrti osuđenih, ipak za svaku sigurnost bi mu proboden bok. U ostalom, da je Isus umro, jasno spoznaše Ivan i ostali, koji su bili pod križem taj trenutak, te se onda postaraše da ga pokopaju, što ne bi bili da su mogli imati i trunka nade, da je pao u nésvjesticu. Dobro su pak pazili, da li je Isus u istinu umro, rabini, farizeji i ostali njegovi neprijatelji, koji se i u tu svrhu potrudíše do vrha Golgote.

Ali sve da je Isus u prvi mah samo pao u nésvjesticu, morao bi se bio udušiti u grobu, jer je po istočnom običaju poput mumije bio sav čvrsto zamotan u ubruse i plakte ne izuzevši ni glave. A da se i ne bi bio ugušio (što je isključeno), ne bi bio mogao prevaliti golemog grobnog kamena, jer je bio sav iscrpljen.

Smrt je Isusova sasvim sigurna pa je među ostalima priznaje i jedan poznati pisac života Isusova, koji je mnoge činjenice iskrivio, ali morao je priznati, da je Isus doista umro. — Uostalom danas nijedan stručnjak, pa bio on još kolik racionnalista, ne poriče smrti Isusove.

Evangeliste dakle svjedoče istinu, kad kažu, da je Isus umro, no isto je tako istina, kad kažu, da je Isus uskrsnuo. — Čovjek kadšto ima takvih i tolikih garancija o ispravnosti onoga, što je opazio ili iskusio, da bi poricanje bilo nerazumno, apsurd. Takove su garancije imali evangeliste i apostoli za uskrsnuće Isusovo, a preko njih imamo ih i mi. Apostoli bijahu teško potišteni tragičkim svršetkom učiteljevim: u jedan mah srušila se sjajna zgrada, što ju oni podizahu u svojoj mašti, kako će slavno kraljevati s Mesijom. Oni su bez nade. — Kad eto ukazuje se Isus, svjež i divan ko proljeće, preobražen aureolom blaženstva... Oni ne mogu da vjeruju svojim očima, pa ih Isus mora uvjeriti, da nije duh, i poziva Tomu, da se takne zaraslih već rana njegovih. Nema dakle kod apostola one dispozicije, koja je potrebna za halucinaciju. Mimo to Isus je četrdeset dana bio s njima, a gledali su ga i s njim su govorili mnogi drugi, na stotine njih.

Sad nam neće biti začudo, što su apostoli i učenici Isusovi neustrašivo propovijedali blagu vijest otkupljenja roda ljudskoga po Isusu Kristu, Sinu Božjemu, i što su za istinu, kojoj su bili svjedoci, dragovoljno podnosili i pregor i bičovanje i okove i tamnicu i istu smrt: tako su bili sigurni o božanskom porijeklu nauke Kristove i o božanstvu osobe Isusove. Oni su znali, da

Bog nije mogao činiti čudesa za potkrepu laži ili zablude. Mi dakle razborito postupamo, kad s apostolima, učenicima i s pracrkvom vjerujemo Isusu, koji je čovječanstvu objavio svoje božanstvo.

Natuknuo sam ti, mladi moj prijatelju, samo nekoliko misli o božanstvu Isusovu; malo je to, ali opseg mi lista ovog ne dopušta da opširnije progovorim o tom najzamašnijem za čovjeka predmetu. Ako ti je ostalo što god nejasno, uzmi koje opširnije djelo n. pr. Deviviera (hrv.), Hettिंगera (njem.). Ja pak prepuštam tvojemu zdravomu razumu, da se zamisliš u zaključke, koji logički slijede iz činjenice, da je Isus Krist Bog, n. pr. da On ima apsolutno pravo nama odrediti put i način, kako ćemo Boga štovati i služiti, kako li se spasiti i posvetiti, da li u Crkvi ili izvan nje i t. d. U tom trudu da te prati milost i ljubav božanskoga Srca želi ti tvoj

Amicus.

VILIM ACHTERMANN.

(1799.—1884.)

Slayni ovaj kipar bio je sin siromašna westfalskog seljaka. U mladosti čuvao je ovce svog ujaka pa je imao dovoljno zgode da se poda rezbarenju, za koje je pokazivao vanredan dar. Ujaku to bilo krivo, pa da ga odvrati od te „besposlice“, dade mu da čuva svinje. Dječak se domala dosjeti, kako će ipak moći rezbariti. Opazio je naime, da su krmci doduše nemirne, ali vrlo društvene i sućutne životinje, koje se za čas strče, čim jedno od njih zacvili. Priveže dakle jednog krmčića uz obližnje stablo, a ostale pusti neka se slobodno razidu. Tako je mogao rezbariti po volji čitav Božji dan. Kad bi se počeo kvatati mrak, on bi nemilice uštinuo krmče u rep, krmče bi zacvililo u sav glas, i domala strčalo bi se sa svih strana čitavo krdo. Tako bi svaku večer dotjerao kući ujakove krmke. Nego kad je nekog dana opet uštinuo krmče, ne oglasi se ostala krmka družina, pa ni onda, pošto je štipao krmče, da je cvililo, kao da ga kolju. Uzalud je Vilim tražio krdo. Kod kuće saznade, da su krmci zašli u susjedno žito itd. Ujak ga izbije, a sluteći, da je po srijedi rezbarenje, zaposli ga na njivi. Bješe mu sad pustiti dljeto, a latiti se pluga i motike.

Iza smrti ujakove najmi se za slugu u nekoga seljaka, no ne mogući podnijeti takova života ostavi službu i izučil stolarski zanat, koji je većma prijaio umjetničkoj mu duši. Jednoč pošalje viši činovnik von Vincke fino izdjelan ormar na popravak. Nesrećom otkide se krasno izrezana glava andela, pa kako je bila od crva istočena, nije se dala priljepiti. U toj se nevolji Achtermann uteče molitvi. Dok su ukućani spavali, ode on bosonog u neko Gospino proštenište dva sata hoda daleko. Sutradan dade